

Innovative Craft Award 2020

การประกวดผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ ครั้งที่ 9
จัดโดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

โปรดกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ชื่อผู้สมัคร

ชื่อ-สกุล นาย นาง นางสาว อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ชื่อ-สกุล นาย นาง นางสาว อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ชื่อ-สกุล นาย นาง นางสาว อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ที่อยู่

เลขที่ _____ หมู่ _____ หมู่บ้าน/อาคาร _____ ตรอก/ซอย _____

ถนน _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____

โทรศัพท์ _____ โทรศัพท์มือถือ _____ โทรสาร _____

อีเมล _____ Line ID _____

ประสบการณ์

1. _____

2. _____

รางวัลที่ได้รับ

1. _____

2. _____

ชื่อผลงาน

ชื่อภาษาไทย _____

ชื่อภาษาอังกฤษ _____

ประเภทผลงาน

เครื่องไม้ เครื่องจักสาน เครื่องดิน เครื่องทอ/เครื่องผ้า เครื่องรัก เครื่องโลหะ เครื่องหนัง

เครื่องกระดาษ เครื่องหิน อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

แนวคิดผลงาน

ขนาดผลงาน _____ วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน _____

วัสดุ/วัตถุดิบบังคับ (ถ้ามี) ที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ จากชนเผ่า _____

เทคนิค/กระบวนการ _____

ลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ _____

ข้าพเจ้าขอยืนยันในข้อมูลข้างต้นและยอมรับตามเงื่อนไขของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) และขอรับรองว่าข้อมูลข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ _____

(_____)

_____/_____/_____

Innovative Craft Award 2020

การประกวดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์ ครั้งที่ 9

จัดโดย ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

หัวข้อการประกวด

“Heritage Fusion (หลอมรวมรากทางศิลปะอันล้ำค่า)” โดยผู้สนใจสมัครส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหนังสือ “SACICT Craft Trend 2020” (<https://archive.sacict.or.th/>)

ลักษณะของผลงาน

แนวคิดและแบบร่างผลงาน วาดด้วยมือ หรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม เพื่อการใช้งาน หรือการตกแต่ง (Decoration, Fashion, Lifestyle Products, Jewelry, Textiles, Art Piece, Innovation ฯลฯ) จัดวางผลงานในรูปแบบ การนำเสนอ (Presentation) /ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) เพื่อให้งานมีความน่าสนใจ หรือแสดงออกในเชิงแนวคิด ในพื้นที่ขนาดประมาณ 2x2x3เมตร (กxยxส)

วัสดุ/วัตถุดิบที่บังคับให้เป็นส่วนประกอบในผลงาน

ผ้าขาวเขาที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ โดยผู้สนใจสมัครส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดสามารถศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับผ้าขาวเขาจากชนเผ่าต่างๆ ได้ในเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ หรือ สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหนังสือ “เอกลักษณ์และศิลปะลวดลายผ้าขาวเขา” (<https://archive.sacict.or.th/>)

คุณสมบัติผู้สมัคร

1. ประชาชนทั่วไป (นักร้องแบบ วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ นิสิต/นักศึกษา และบุคคลทั่วไป)
2. ส่งในลักษณะบุคคล หรือ เป็นกลุ่ม
3. เลือกประเภทกลุ่มงานเพื่อออกแบบ กลุ่มงานหนึ่ง หรือผสมกลุ่มงาน ใน 10 ประเภทกลุ่มงาน ได้แก่
1.เครื่องไม้ 2.เครื่องจักสาน 3.เครื่องดิน 4.เครื่องทอ 5.เครื่องรัก 6.เครื่องโลหะ 7.เครื่องหนัง 8.เครื่องกระดาษ 9.เครื่องหิน และ 10.หัตถกรรมอื่นๆ (โปรดระบุให้ชัดเจน)
4. สัญชาติไทย

กำหนดการ

ตั้งแต่บัดนี้ – 15 กุมภาพันธ์ 2563

17 กุมภาพันธ์ 2563

20 กุมภาพันธ์ 2563

20 กุมภาพันธ์ – 17 มีนาคม 2563

ช่วงเปิดรับสมัคร

พิจารณาแบบร่างและประกาศผลผู้ผ่านคัดเลือกรอบแรก

ผู้ผ่านคัดเลือกรอบแรกนำเสนอต่อหน้าคณะกรรมการและประกาศผล

ผู้ผ่านคัดเลือกรอบ 10 ราย/กลุ่ม สุดท้าย

ผู้ได้รับคัดเลือกฯ 10 ราย/กลุ่มสุดท้ายผลิตผลงาน

18 มีนาคม 2563

ผู้ได้รับคัดเลือกฯ 10 ราย/กลุ่มสุดท้ายติดตั้งผลงาน

19 – 22 มีนาคม 2563

การตัดสินผลงานรอบสุดท้าย พิธีมอบรางวัลและนิทรรศการ

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการสมัคร

1. ผู้สมัครต้องส่งรายละเอียดให้ครบถ้วน และส่งผลงานประกวดเป็นเอกสารขนาด A3 แนวนอน จำนวน 3 แผ่น วาดด้วยมือ หรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาในรอบแรก (โดยไม่ต้องมานำเสนอด้วยตัวเอง)
2. ผู้สมัครที่ผ่านคัดเลือกในรอบแรก
 - จำนวน 30 ราย/กลุ่ม
3. ผู้สมัครที่ผ่านการคัดเลือกในรอบสอง
 - จำนวน 10 ราย/กลุ่ม โดยผู้ผ่านการคัดเลือกจะได้รับเงินสนับสนุนเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการผลิตและติดตั้งผลงานสมบูรณ์ ในกิจกรรม “Craft Trend Show 2020” ซึ่งกำหนดจัดภายในงาน Crafts Bangkok 2020 ระหว่างวันที่ 19-22 มีนาคม 2563

เงินสนับสนุน

สำหรับผู้ผ่านการคัดเลือกในรอบสองจำนวน 10 ราย/กลุ่ม จะได้รับเงินสนับสนุน จำนวน 50,000 บาท เพื่อใช้ในการผลิตผลงานเข้าประกวด รอบสุดท้าย ค่าเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการติดตั้งผลงานและนำเสนอผลงาน ต่อหน้า คณะกรรมการในงาน “Craft Trend Show 2020” เดือนมีนาคม 2563)

เงินรางวัล

ผู้ชนะเลิศจะได้รับรางวัลประกอบด้วยเงินสด จำนวน 100,000 บาท พร้อมเกียรติบัตรและโล่ Innovative Craft Award 2020

รายละเอียดข้อมูลเพื่อให้กรรมการพิจารณา

- แนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับหัวข้อการประกวด
- วัสดุที่ใช้ในการผลิต ทั้งนี้ผลงานที่ส่งเข้าร่วมประกวดจะต้องมีการใช้ผ้าชาวเขาที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ เป็นวัสดุ/วัตถุดิบส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน
- เทคนิค /วิธีการผลิตชิ้นงาน /ขนาดโดยประมาณของผลิตภัณฑ์
- ลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นหัตถกรรมเชิงสร้างสรรค์
- แบบร่างผลงาน 3D (สามารถออกแบบได้ทั้งภาพวาดด้วยมือและ/หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์) พร้อมทั้ง ระบุขนาด และรายละเอียดที่จำเป็น
- ประสบการณ์ในการทำงาน/รางวัลหรือมาตรฐานที่เคยได้รับ

หลักเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้น

- เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่ และไม่เคยส่งเข้าร่วมประกวดที่ไหนมาก่อน
- แนวความคิดในการตอบโจทย์หัวข้อการประกวด (แนวคิด/การถ่ายทอดเอกลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ภูมิปัญญา ที่มี Concept เหมาะสมกับการประกวด)
- มีการนำผ้าชาวเขาที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ มาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้อย่างสวยงามและน่าสนใจ
- ความคิดสร้างสรรค์ (การนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ด้านการใช้วัสดุและเทคนิคการจัดทำผลงาน)
- ความสวยงาม (รูปแบบที่มีความสวยงาม เหมาะสมตามหลักการออกแบบหรือความงาม ทางศิลปะ)
- ความโดดเด่นของผลงานที่แตกต่างจากงานหัตถกรรมทั่วไป
- คุณภาพของผลงาน (ความปราณีต ความเรียบร้อย การใช้วัสดุที่เหมาะสม)
- วัตถุประสงค์ของผลิตภัณฑ์ (ผลงานสามารถนำมาใช้งานได้จริง ไม่จำกัดการนำเสนอ การใช้งาน)
- ความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาต่อในเชิงพาณิชย์ (สามารถนำมาพัฒนาให้แข่งขันในเชิงธุรกิจได้)
- ประสบการณ์ในการทำงานออกแบบหรือการผลิตผลงานหัตถกรรม (ประสบการณ์ รางวัล หรือมาตรฐาน ต่างๆ ที่เคย ได้รับ)

เงื่อนไข

- ราย/กลุ่มผู้สมัครสามารถส่งผลงานได้เพียง ราย/กลุ่มละ 1 ผลงาน
- ผลงานที่ส่งเข้าประกวดต้องสร้างสรรค์โดยผู้สมัครเอง โดยเป็นการออกแบบและสร้างสรรค์ใหม่
- ผลงานที่ส่งเข้าประกวดต้องมีผ้าชาวเขาที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ เป็นส่วนประกอบ
- ผู้ได้รับการคัดเลือกฯ ต้องนำผลงานมาติดตั้งเพื่อนำเสนอผลงาน และจัดแสดงผลงานเดือนมีนาคม 2563 ในงาน “Craft Trend Show 2020”
- การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด จะอุทธรณ์ไม่ได้
- ผลงานเป็นลิขสิทธิ์ของ ศ.ศ.ป. สามารถนำไปจัดแสดง จัดทำองค์ความรู้ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ได้
- การส่งผลงานเข้าประกวด ถือว่าผู้สมัครยินยอมปฏิบัติตามกระบวนการทำงานของ ศ.ศ.ป. และรับเงื่อนไขทุกข้อที่กล่าวข้างต้น คณะกรรมการขอสงวนสิทธิ์ในการปฏิเสธ หรือยกเลิกคำตัดสิน สำหรับผลงานที่ได้รับข้อ ร้องเรียนว่าละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่นจริง รวมถึงสิทธิ์ในการเรียกคืนรางวัลที่ได้รับในทันที

การจัดส่งผลงานและใบสมัคร

ทาง E-mail : ICA2020@sacict.or.th

ทางไปรษณีย์ : ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) เลขที่ 59 หมู่ 4 ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13290 วงเล็บมุมซอง (สมัคร ICA 2020)

สอบถามเพิ่มเติม :

คุณวรรณฉัตร เทวบุญย์ โทรศัพท์ : 0817931993

คุณวันวรรษชา ชุนจำรัส โทรศัพท์ : 0819469992

วัสดุ/วัตถุดิบบังคับ
(ผ้าชาวเขาที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ)
ในการสร้างสรรค์ผลงานการประกวด ICA 2020

กลุ่มชาวไทยภูเขาหลากหลายชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนดอยสูงต่างมีวัฒนธรรมการสร้างสรรค์ศิลปะบนผืนผ้าอย่างปราณีตและเกิดความงดงามอย่างน่าอัศจรรย์ ไม่ว่าจะเป็นศิลปะการเย็บ การปัก การถัก หรือการทอ นอกจากนี้ การสร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้าของกลุ่มชาวไทยภูเขา มักมีที่มาจากการสังเกต เลียนแบบ หรือจินตนาการขึ้นจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว บนผืนผ้าหนึ่งผืนอาจประกอบไปด้วยลวดลายหลายๆ ลวดลายที่แตกต่างกัน หนึ่งผืนอาจประกอบไปด้วยลวดลายหลายๆ ลวดลายที่แตกต่างกัน สร้างความงดงามตระการตาให้กับผู้พบเห็นได้อย่างน่าอัศจรรย์

เอกลักษณ์และศิลปะแห่งลวดลายที่ปรากฏขึ้นบนผืนผ้าของชาวไทยภูเขา คือตำนานแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแต่ละชนเผ่า ที่มีการสั่งสมสืบทอดต่อเนื่องกันมานับตั้งแต่โบราณกาล สะท้อนให้เห็นถึงทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญ และจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ของหญิงชาวไทยภูเขานับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลวดลายบนผืนผ้าที่เกิดขึ้นนี้ยังสอดคล้องกับเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมประจำชนเผ่าแฝงด้วยความคิด คติชีวิต ที่ส่งต่อมาถึงคนรุ่นลูกรุ่นหลานอย่างแนบกาย ก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่บ่งบอกถึงความเป็นชนเผ่าแต่ละชนเผ่าได้อย่างชัดเจน

ผ้าทอกะเหรี่ยง : Karen Handwoven Fabric

ผ้าทอชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพประเภทผ้าชาวเขา ผ้าทอ และผ้าปักลูกเต๋อย ซึ่งมีลวดลายงดงามจากการสร้างสรรค์จากทักษะฝีมือของหญิงชาวกะเหรี่ยงสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ชาวกะเหรี่ยงมีรายได้ และชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

การสร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้าทอของชนเผ่ากะเหรี่ยงส่วนใหญ่ มักจะใช้ลวดลายโบราณดั้งเดิมที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ แต่อาจมีการผสมผสานลวดลายโบราณกับลวดลายที่เกิดจากจินตนาการของผู้ทอที่สังเกตจากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติรอบตัวในบริบทแตกต่างกัน นอกจากนี้ ชนเผ่ากะเหรี่ยงยังมีเทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายที่หลากหลาย แม้ลวดลายเดียวกัน อาจสร้างความแตกต่างได้เมื่อผ่านกระบวนการเทคนิค ที่ไม่เหมือนกัน เช่น เทคนิคการทอลายสลัสนี้ เทคนิคการจก เทคนิคการทอยกดอก การปักด้าย หรือไหมพรมหลากสีให้เกิดเป็นลวดลายบนผืนผ้า การปักประดับตกแต่งด้วยเมล็ดลูกเต๋อย เป็นต้น เทคนิคการสร้างสรรค์เหล่านี้ ทำให้ศิลปะลวดลายบนผืนผ้าของชาวกะเหรี่ยงมีการพัฒนาต่อยอดอย่างหลากหลาย

เทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายมีความประณีตในการทออย่างเป็นขั้นตอน อีกทั้งกระบวนการสร้างสรรค์ลวดลายที่ต้องการให้ปรากฏบนผืนผ้า จะถูกกำหนดไว้ตั้งแต่ขั้นตอน ของการเรียงด้าย โดยใช้เส้นด้ายที่มีสีสันทัน และจำนวนตามลวดลายที่ได้กำหนดไว้ วนไปตามหลักไม้ไผ่ ที่นำมาขึ้นเป็นหลักอย่างเป็นระเบียบ ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก หากนับผิดแม้เพียงเส้นเดียว ก็จำเป็น ที่จะต้องอาศัยการใช้แรงกระแทกจากฝีมือที่คงที่สม่ำเสมอ จึงจะทำให้เนื้อผ้าที่ทอเกิดความแน่นเรียบเนียนตลอดทั่วทั้งผืนด้วยกระบวนการเช่นนี้ จึงทำให้ลวดลายบนผืนผ้าที่ต้องการปรากฏขึ้นอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ชัดเจนตามลักษณะการเรียงด้าย และช่วงจังหวะของการทอ หรือแม้แต่การ

สร้างสรรค์ลวดลาย การปักลูกเดียว ซึ่งเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์การสร้างลวดลายบนพื้นผ้าของชาวกะเหรี่ยง ก็จะต้องมีการกำหนดตำแหน่งการปักตั้งแต่การขึ้นด้ายเช่นเดียวกัน การเว้นช่องไฟ หรือการเว้นพื้นที่ว่างของลวดลาย เพื่อเตรียมไว้ปักลูกเดียวอย่างเป็นระเบียบแบบแผน ไม่สะปะสะปะ ส่งผลให้ลวดลายการปักลูกเดียว เกิดขึ้นเป็นแถวแนวอย่างงดงาม

ลวดลายบนพื้นผ้า - กะเหรี่ยง
Patterns on handwoven fabric - Karen

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (กะเหรี่ยง)

ผ้าปักม้ง : Hmong Embroidery

ผ้าปักม้งได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ประเภทผ้าปักชาวเขา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้ายทอมือ และผ้าใยกล้วย ผสมผสานศิลปะการปักผ้าที่มีลวดลายงดงาม และมีเอกลักษณ์ลวดลายที่ปรากฏบนพื้นผ้าอันเป็นมรดกตกทอดกันจากบรรพบุรุษ ด้วยปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ชนเผ่าม้งมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น ผ้าปักม้ง จึงเริ่มกลายเป็นสินค้าที่เข้าสู่กระบวนการ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้สอยในชีวิตประจำวันเชิงพาณิชย์มากขึ้น ดังนั้นการนำผ้าปักม้งไปใช้ประโยชน์จึงอาจเริ่มขาดความเข้าใจในเอกลักษณ์ลวดลายดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และแสดงถึงความเป็นชนเผ่าม้งอย่างแท้จริง

การสร้างสรรค์ลวดลายของชนเผ่าม้งเป็นการสะท้อนวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ มีเรื่องเล่าขานมีตำนานปรัมปรามากมาย ที่ได้รับการบอกเล่าจากบรรพบุรุษสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ขณะเดียวกันชาวเขาเผ่าม้งยังเป็นกลุ่มชนเผ่าที่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง ดังนั้นการสร้างสรรค์ลวดลายจึงได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ ต้นไม้ สัตว์

ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของชนเผ่า ทั้งยังปรากฏในศิลปะลวดลายที่ได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อ ตำนาน หรือเรื่องเล่า ตลอดจนลวดลายที่มีลักษณะคล้าย การเลียนแบบอักษรโบราณของชนเผ่าม้งร่วมอยู่บนผืนผ้า ลวดลายเอกลักษณ์ของชนเผ่าม้งจะให้ความรู้สึกสง่างาม แข็งแรง ใช้สีที่โดดเด่นแสดงถึงความมั่นใจ รูปทรงลวดลายที่ใช้มีความสมมาตรทั้ง บน ล่าง ซ้าย ขวา จนเกิดเป็นความงามของลายที่สมดุล สะดุดสายตา ตั้งแต่ครั้งแรกที่เห็น

เทคนิคการสร้างลวดลาย ประกอบด้วย 3 เทคนิค คือ การปัก การเย็บ และการเขียนเทียน ทั้ง 3 เทคนิค มีอุปกรณ์ ขั้นตอน หรือกระบวนการสร้างสรรค์ ที่แตกต่างกัน แต่หลักสำคัญที่แสดงถึงเอกลักษณ์เดียวกันในม้งทุกกลุ่ม อย่างชัดเจน คือ ความละเอียด ของชิ้นงาน การปัก การเย็บ หรือเขียนลวดลายต่อเนื่องจนเต็มแนบตลอดผืนผ้า งานของชาวม้งไม่นิยมการเว้นที่ว่างโล่งบนผืนผ้าอย่างไม่มีนัยยะ การจัดวางลวดลายที่ดี และสมบูรณ์ตามแบบอย่างศิลปะของชาวม้งจะต้องมีทั้ง ลายหลัก ลายประกอบขนาดเล็ก ที่มีสีสัน เข้ม อ่อน ลดหลั่นกันไปจนเต็มตลอดผืนผ้าลวดลายเอกลักษณ์ในผ้า 1 ผืนของชาวม้ง ไม่ว่าจะสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคใด มักจะมีลวดลายปรากฏอยู่ ไม่น้อยกว่า 3 – 4 ลวดลาย จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าปักม้ง

ลวดลายบนผืนผ้า - ม้ง
Patterns on handwoven fabric - Hmong

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (ม้ง)

ผ้าปักเมียน : Yao Embroidery

ผ้าปักชาวเขาเผ่าเมียนได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพประเภทผ้าปัก ชาวเขา ผ้าปักที่มีลวดลายงดงาม ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ ด้วยทักษะฝีมือของหญิงชาวเมียนสามารถนำไปแปรรูปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ทำให้ชาวเมียนมีรายได้ยังชีพ ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

การสร้างสรรคลวดลายของชนเผ่าเยียนมีประวัติสืบทอดต่อเนื่องมายาวนานนับพันปี จึงมักมีความเกี่ยวเนื่องและผูกพันกับเรื่องเล่าตำนานปรัมปรา รวมถึงความเชื่อที่สอดแทรกอยู่ในประเพณี วัฒนธรรมประจำเผ่า ที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผสมผสานกลมกลืนเข้ากับลวดลายที่มาจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเยียน ไม่ว่าจะเป็นข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน พืชผัก ผลไม้ สัตว์ป่า โดยเฉพาะเสื่อ ซึ่งพบว่าเป็นสัตว์ป่าที่ชาวเยียนนำเอกลักษณ์ต่างๆ มาจินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นเป็นลวดลายบนผืนผ้ามากที่สุด

ลวดลายบนผืนผ้า - เยียน
Patterns on handwoven fabric - Yao

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (ม้ง)

เทคนิคการสร้างสรรคลวดลาย ศิลปะการสร้างสรรคลวดลายบนผืนผ้าของชาวเยียนที่เลื่องลือเป็นที่รู้จักและยอมรับในความงดงามกันทั่วไป คือ การปัก ลวดลายงานปักที่ปรากฏบนผืนผ้าของชนเผ่าเยียนในแต่ละชิ้นนั้น ถือเป็นผลงานชั้นเยี่ยม เนื่องจากลวดลายอันวิจิตรแต่ละลายนั้น เกิดจากทักษะความชำนาญ และความแม่นยำในการจรดฝีเข็มด้วยเทคนิคเฉพาะตัว ตั้งแต่วิธีการจับเข็มที่จะใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้จับตรงกึ่งกลางเข็ม วางนิ้วกลางอยู่หน้านิ้วชี้ ที่สำคัญ คือ ในขณะที่ปัก หญิงสาวชาวเยียนจะใช้วิธีคว้าเอาด้านหน้าของผ้าลง หายด้านหลังของผ้าขึ้นมาหาผู้ปัก จากนั้นจึงทำการปักลวดลายจากทางด้านหลังผ้า โดยจะไม่พลิกกลับมามองด้านหน้าในขณะที่ปักแม่เพียงครั้งเดียว ดังนั้นเราจึงพบว่าลวดลายที่เกิดขึ้นบนผ้าปักแต่ละผืนของชาวเยียนนั้น มีความเรียบร้อย งดงาม ประณีต เหมือนกันทั้งด้านหน้า และด้านหลังอย่างน่ามหัศจรรย์

ผ้าปักอาข่า : Akha Embroidery

ผ้าปักชาวเขาเผ่าอาข่าได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพ เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพประเภทผ้าปัก ชาวเขา ผ้าปักที่มีลวดลายงดงามจากการสร้างสรรค์ด้วยทักษะฝีมือของหญิงชาวอาข่า สามารถนำไปแปรรูป ตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ทำให้ชาวอาข่ามีรายได้ยังชีพส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก

การสร้างสรรค์ลวดลายของชาวอาข่า เกิดจากแรงบันดาลใจจากธรรมชาติที่ปรากฏอยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ แมลง ก้อนหิน ฯลฯ นำมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายงานปัก ผสมผสานไปกับลวดลายที่มาจากข้าว ของเครื่องใช้ เครื่องดนตรี ในวิถีชีวิตประจำวัน และในประเพณีของชนเผ่าอาข่า กลายเป็นลวดลายงานปัก ที่หลากหลาย เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่ส่งสมมาจากบรรพบุรุษสืบทอดต่อเนื่องกันมาหลายชั่วอายุคน

ลวดลายบนผืนผ้า - อาข่า
Patterns on handwoven fabric - Akha

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (อาข่า)

เทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าอาข่าส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการปัก รองลงมา คือ การเย็บผ้าปะติด ซึ่งในลวดลายของชาวอาข่าอาจใช้เทคนิคมากกว่าหนึ่งอย่างในการสร้างสรรค์ จึงพบว่าแม้จะเป็นชื่อ ลายเดียวกัน แต่เมื่อนำมาสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคคนละรูปแบบ ลักษณะของลายอาจมีรูปแบบ และให้ความรู้สึกที่ แตกต่างกันไป นอกจากนี้ ชาวอาข่ายังรู้จักนำเทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายด้วยการใช้พื้นผิวสัมผัสของลวดลายที่ แตกต่าง ทั้งการนำหอยเบี้ย เหรียญเงิน ลูกปัดที่มีขนาดต่างๆ มาปักร่วมกับลวดลายบน ผืนผ้า สร้างความน่าสนใจ และแปลกตาให้กับผืนผ้าอย่างน่าชม

ผ้าเผ่ามูเซอ : Lahu handwoven Fabric

ผ้าของชนเผ่ามูเซอ ทั้งที่เกิดจากการปักลวดลายที่มีความละเอียดสวยงาม และการเย็บปะติดลวดลายต่างๆ ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพให้เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ประเภทผ้าชาวเขา ทั้งนี้ศิลปะการปัก และการเย็บผ้าปะติดที่มีลวดลายงดงามอันเป็นเอกลักษณ์ สามารถนำไปแปรรูป ตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ได้มากมายส่งผลให้ลวดลายของชาวมูเซอกลายเป็นที่รู้จัก เป็นที่ต้องการ ทำให้ชาวมูเซอมีรายได้ยังชีพ มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก

การสร้างสรรคลวดลายเอกลักษณ์ของชนเผ่ามูเซอมีการสร้างสรรค์ลวดลายอันแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นชนเผ่าในหลายลักษณะ ที่มีความผสมผสานกันทั้งลวดลายเอกลักษณ์ที่มาจากธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พืชพรรณ สัตว์ ฯลฯ ลักษณะลวดลายที่มีที่มาจากวิถีชีวิตการเป็นนักรบล่าสัตว์ของชนเผ่า ตลอดจนลวดลายที่มาจากความเชื่อ ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งมีทั้งกลุ่มที่นับถือผี และกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ ดังนั้น ลวดลายเอกลักษณ์ของชาวมูเซอจึงมีลวดลายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผี วิญญาณ และลวดลายที่มีความสอดคล้องกับความเชื่อในพระคัมภีร์ของศาสนาคริสต์ผสมผสานรวมเข้าด้วยกัน

ลวดลายบนผืนผ้า - มูเซอ
Patterns on handwoven fabric - Lahu

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (มูเซอ)

เทคนิคการสร้างสรรคลวดลาย หญิงชนเผ่ามูเซอจะมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ลวดลายเอกลักษณ์ด้วยเทคนิค 2 แบบ คือ เทคนิคการปักด้วยด้ายสีสันสดใสลงบนผืนผ้า และเทคนิคการเย็บปะติดผ้าเป็นลวดลายต่างๆ

ลักษณะของลวดลายเป็นการปักเรียงต่อกันในแนวนอนตามผืนผ้า ความยอดเยี่ยมในการสร้างสรรค์ลวดลายเอกลักษณ์ของชาวมูเซอ นั้น วัตถุประสงค์ ขนาดความเล็กของลวดลาย ความละเอียด ลวดลายยิ่งเล็กมากเท่าใดก็ยิ่งต้องอาศัยความละเอียด ความอดทน ในการปัก และการเย็บปะติดที่สูงมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นจึงพบว่า การเลือกใช้เทคนิคการสร้างลวดลายในบางครั้งก็มีความสัมพันธ์กับอายุและความเชี่ยวชาญของผู้สร้างสรรค์ลวดลายนั้นๆ ด้วยเช่นกัน

ผ้าเผ่าลีซอ (ลีซอ) : Lisu Handwoven Fabric

ผ้าของชนเผ่าลีซอเกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยฝีมือของหญิงชาวลีซอ ไม่ว่าจะเป็นผืนผ้าที่เกิดจากศิลปะการเย็บเป็นริ้วเล็ก สลับสี หลากสีสัน ผสมผสานกับลวดลายที่ใช้การเย็บปะติด เกิดเป็นลวดลายที่แสดง ความเป็นตัวตนของชนเผ่าลีซอ ผลงานเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมในโครงการศิลปาชีพให้เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ประเภทผ้าชาวเขา

การสร้างสรรค์ลวดลายมีที่มาจากความเป็นนักต่อสู้ มีชีวิตผูกพันกับการล่าสัตว์ การสร้างสรรค์ลวดลายเอกลักษณ์ของชนเผ่าตั้งแต่บรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาส่วนใหญ่จึงมีที่มาจากการเล่นแบบ รูปร่าง ลักษณะ ของอาวุธโบราณที่ชนเผ่าลีซอใช้ในการล่าสัตว์ ลวดลายที่จินตนาการมาจากสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่า และลวดลายที่มาจากสัตว์ที่มีความสำคัญ ในตำนานปรัมปราของชาวลีซอ โดยจะเรียกชื่อลวดลายนั้นตามจินตนาการ หรือตามที่ได้รับการถ่ายทอดบอกเล่าจากบรรพบุรุษ การเรียกชื่อลวดลาย เอกลักษณ์แทบทั้งหมดจะเป็นภาษาของชนเผ่าลีซอ หรือหากมีความหมายในภาษาไทย ก็เป็นไปได้ว่าการเรียกชื่อลวดลายต่างๆ นั้นอาจมีความพ้องตรงกันในกลุ่มชนเผ่าลีซอเกือบทุกพื้นที่

ลวดลายบนผืนผ้า - ลีซอ
Patterns on handwoven fabric - Lisu

ตัวอย่างผ้าลวดลายต่างๆ จากชาวไทยภูเขา (มูเซอ)

เทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลาย เอกลักษณ์ และศิลปะการสร้างสรรค์ลวดลายของชนเผ่าลีซอใช้เทคนิคหลัก คือ การเย็บ โดยจะเป็นการเย็บแถบผ้าเล็กๆ สลับสีที่หลากหลาย และการสร้างลวดลายที่ต้องการ ด้วยการเย็บติดผ้า ปะลงบนผ้าแถบพื้นสีต่างๆ ซึ่งถือเป็นทักษะ และความชำนาญของหญิงชาวลีซอ ความละเอียด และความยากของ เทคนิคนี้อยู่ที่การกำหนดขนาดของชิ้นผ้าชิ้นเล็กๆ ที่จะต้องตัดให้พอดี สำหรับการสร้างลวดลาย ขนาดของชิ้นผ้าที่ตัด นั้นจะต้องไม่ใหญ่ หรือเล็กจนเกินไปจากผ้าชิ้นเล็กๆ และจะถูกนำมาพับขึ้นรูปร่างเป็นลวดลายต่างๆ เช่น สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม แล้วจึงนำมาเย็บติดกันในลักษณะต่างๆ ตามรูปแบบของลวดลายนั้นๆ บางลวดลายอาจเป็นการเย็บต่อกัน เพียงชั้นเดียว แต่บางลวดลายก็จำเป็นต้องมีการเย็บต่อชิ้นผ้าชิ้นเล็กๆ สลับซับซ้อนกันหลายชั้น กระบวนการเย็บติดผ้า แต่ละชั้น ยังจำเป็นต้องอาศัยการเว้นระยะ ขนาดพื้นที่ ในส่วนที่เป็นช่องว่างระหว่างชิ้นผ้าที่เท่ากัน อย่างสม่ำเสมอ ด้วยสายตาที่แม่นยำ เทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลายเอกลักษณ์ทั้งหมดนี้ ล้วนต้องอาศัยความละเอียด และความเชี่ยวชาญอย่างสูง